

LICHTSPOOR

58ste jaargang 2021 nummer 4

Geloofsbelijdenis met perspectief

Het kan je zomaar overkomen: je luistert of kijkt naar de kerkdienst, de dominee kondigt de geloofsbelijdenis aan en zonder haperen kun je de tekst meezeggen. Vertrouwde woorden, die al jaren met je meegaan. Maar er zijn ook momenten dat je diezelfde woorden heel bewust spelt, overweegt, overdenkt. Het kerkelijk jaar helpt daarbij, om ons te concentreren op de kernen van het geloof. Daar kun je je hart aan ophalen, het voedt je vertrouwen, vreugde en verwachting.

Nog maar kortgeleden vierden we Pinksteren. De heilige Geest raakt en bestuurt met zijn inwoning ons hele leven van binnenuit. De Geest, 'die Heere is en levend maakt', zoals de geloofsbelijdenis van Nicea zegt. Hij doet ons de wil van God verstaan en maakt ons nieuwsgierig naar het eeuwige leven. Heiliging en verheerlijking – daar is Hij op uit.

Wij belijden de kerk. Zij is evenzeer een geschenk van God als de vergeving van zonden, de opstanding van het lichaam en het eeuwige leven. De kerk valt niet samen met de hele mensheid, want zij is de tempel van de Geest op plaatsen en in mensen. De kerk is de plaats waar God met zondaren samenwoont. Ze is een kathedraal van liefde, belichaamde vreugde. Ze is in de wereld, maar niet van de wereld. Verbonden met de troon van het Lam.

We belijden een heilige, algemene, christelijke kerk. Heilig, want: afgezonderd. Gemeentelieden zijn daarin onheilige heiligen door rechtvaardiging. Algemeen, dat wil hier zeggen: verspreid over de

gehele wereld. Katholiek in de eigenlijke zin, met vele graden van geestelijk leven. Levend uit de volheid die in Christus is. Hij regeert over alles en ieder! Dringt naar verlossing.

We belijden de *christelijke* kerk – dat woord klinkt ons wat overtollig in de oren, maar het is in de loop van de kerkgeschiedenis toegevoegd, na de 'annexatie' van de katholiciteit door Rome. Dat 'christelijk' is niet zomaar een vernislaagje van de kerk, maar behoort tot haar DNA. Ze is het lichaam van Christus, de gemeenschap der heiligen, die ver boven de zonde uitgaat en reikt tot over de grens van de dood. Het is de Geest die deze Paasgemeenschap schept; in standgehouden door de sacramenten en zijn gaven.

De vergeving van de zonden en opstanding van het lichaam zijn brandpunten van ons geloof. Ze houden de spanning erin van de verwachting van het eeuwige leven. Het laatste oordeel is de oplossing van het grote wereldprobleem: De zonde en de beloning die op de zonde volgt, nl. de dood. Wie niet in Christus gelooft staat niet met Hem op, maar blijft verloren liggen. Ons is dit geloof alles waard, hoewel ons nog niet is geopenbaard wat we zullen zijn.

'Wat overblijft is eeuwig AMEN en HALLELUJA!' zei Augustinus in verwondering.
Wat een mooie toekomst!

*Ds. J.H. Gijbertsen,
Apeldoorn*

**Ontmoeting met domineesvrouw en
oud-zorgmanager Atie Tahapary**

‘Elk mensenleven is waardevol’

Gezien haar passie voor het evangelie had Atie Tahapary theologie kunnen studeren, maar het liep anders. Ze werd geen dominee maar domineesvrouw en in elk dorp waar ze woonde, zette ze zich in voor de naasten, vooral de kwetsbaarsten onder hen. Vorig jaar ging ze met pensioen, als manager Zorg bij ‘De Brug’, een ggz-instelling voor verslavingszorg in Katwijk. ‘Elk mensenleven is waardevol.’

‘Door de genade van God’ – die term klinkt als een wekerend refrein in het gesprek over haar leven. De eerste keer als ze vertelt hoe ze al in haar vroege jeugd onder de indruk was van de bijbelverhalen. ‘Ik

koesterde een klein schilderijtje met de tekst ‘Laat de kinderen tot Mij komen’. Rondom Jezus zag je kinderen uit allerlei culturen. Ik zag mezelf daartussen staan.’ Ze is halfbloed, dochter van een Ambonees en een Nederlandse moeder en groeide op in Kinderdijk. Ze kwam vaak bij haar grootouders van moederskant. ‘Opa was een thuis-lezer. Ik snapte niet veel van wat hij voorlas, maar intuïtief was ik wel onder de indruk van zijn godsvrucht. Op zolder, waar veel boeken stonden, zag ik hem soms op zijn knieën in gebed. Oma ging wel naar de hervormde kerk, net als wij. In een vroege herinnering had de dominee het over ‘heggen en steggen’. Dat begreep ik er wel van, dat het evangelie de moeite waard is om te delen met anderen.’

‘Als kind ben ik door de genade van God aangeraakt door Zijn Geest. Ik had een vader op aarde, maar mijn echte Vader was God in de hemel. Mijn moeder had me verteld dat ik bij mijn doop de tekst had meekregen uit Joël 2, over de belofte van de Geest. ‘...uw zonen en uw dochteren zullen profeteren; uw ouden zullen dromen dromen, uw jongelingen zullen gezichten zien’. Daar leefde ik bij. Met kinderlijke verbeelding kon ik soms uit het dakraam kijken, verlangend om Jezus op de wolken te zien terugkeren. Dat geloof ben ik door de genade van God nooit kwijtgeraakt. Niet dat mijn leven gladjes is verlopen; maar het geloof is altijd een baken geweest.’

Leergierig

Ze was – zoals dat vandaag heet – hoogbegaafd. De bleek op de mulo, waar ze louter tieners haalde. ‘Ik was zeer leergierig, zat vaak met m’n neus in boeken.’ Ze mocht de overstap maken van de eerste klas mulo naar de tweede klas christelijk gymnasium in Dordrecht, dankzij aanhoudende pleidooien van de predikant van het dorp bij de rector van de school. Ze bloeide er op. ‘Tijdens godsdienstlessen ging ik het debat aan met de vrijzinnige docent. Niet alleen omdat het intellectueel uitdagend was, ook omdat ik vrijmoedig getuigenis gaf van het geloof. Ik zie geen enkele reden om je daarvoor te schamen.’

Na de middelbare school ging ze rechten studeren, vastbesloten om kinderrechtster te worden. Ze herinnert zich nog waarom: ‘Kinderen die te maken krijgen met een rechter zijn vaak minstens zoveel slachtoffer als dader. Ze dragen de gevolgen van erfelijke aanleg, van ontsporingen tijdens de opvoeding of van verslavingen waar ze in verzeild zijn geraakt. Heb oog voor het kind in zijn kwetsbaarheid.’

Als eerstejaars van de Leidse universiteit zat ze op kamers in Katwijk, iets verderop in de straat, waar ze als pensionado woont. ‘We hadden er al eens vaker gelogeed, tijdens vakanties. Mijn moeder vond dat wel zo vertrouwd.’ Atie deed er belijdenis, in de Oude Kerk op de boulevard.

Gunnend

Na de kennismaking en het huwelijk met theologie-student Johan Smit kon ze haar uitgestippelde toekomstscenario herschrijven. ‘Het was een bewuste

keuze om de rechtenstudie eraan te geven. Ik heb het leven als predikantsvrouw als een roeping gezien. In elke nieuwe gemeente, waarheen we werden geroepen, heb ik gebeden om er iets te mogen betekenen. In de kerk én in de samenleving. Daarbij heb ik altijd de drive gehad om het evangelie te delen. Niet prekerig of dwingend. Gunnend.’

In het Friese Wanswerd begon ze een kinderclub. ‘Op woensdagmiddag, in het wijkgebouw van de kerk. Als er 51 kinderen in het dorp woonden, waren ze er allemaal. Ik vertelde een bijbelverhaal en ze knutselden. Zo jong als ze zijn, kunnen ze maar het beste van Jezus gehoord hebben. Zaai het zaad van het evangelie in hun hart. Als ze ouder worden, zal er daarnaast vast nog onkruid opschieten, maar als ze stokoud zijn, kan dat vroege zaad nog vruchten dragen.’

‘Ik verdenk de duivel ervan dat hij het vooral heeft gemunt op christenen en hun gezinnen.’

Bijbelles

‘In elk van de standplaatsen van mijn man kwam er zo iets op mijn pad. In Kollum zat ik in het schoolbestuur, net als in Ens (de Noordoostpolder). Daar zetten we een evangelisatiecaravan op de markt, waar mensen konden binnenlopen.’ In het Zeeuwse Bruinisse was Atie vertrouwenspersoon van een zorgcentrum. En ook daar was ze actief in het onderwijs. ‘De hervormden gingen er als vanouds naar de openbare school. Ik heb er 6 jaar bijbelles gegeven. Mijn voorstel om excursies naar de kerk te organiseren viel in goede aarde en zo kwam van het een het ander. We introduceerden kerk- en schooldiensten en de directie vroeg me om met Kerst, Pasen en Pinksteren vieringen te organiseren. Als ik weleens in Bruinisse kom, ontmoet ik er oud-leerlingen.’

Haar man kreeg een beroep naar Katwijk, het dorp waar ze als student op kamers had gezeten. Via een bevriende huisarts raakte ze er betrokken bij het werk in de verslavingszorg. ‘Het begon met interviews voor de nieuwsbrief en vrijwilligerswerk

in het inloophuis. Het kleinschalige initiatief is fors uitgebreid tot een volwaardige ggz-instelling voor verslavingszorg, een onderdeel van stichting De Hoop. 22 jaar heeft Atie er gewerkt, dankzij aanvullende studies werd ze manager Zorg.

Hoop

Ze spreekt met empathie over haar cliënten. 'Door de genade van God heb ik een sterke geest en een persoonlijkheid. Maar ik kan me goed voorstellen dat labiele mensen in deze wereld, met zoveel verleidingen, voor de bijl gaan. Je moet stevig in je schoenen staan om weerstand te bieden.

In de loop der jaren heb ik veel meer oog gekregen voor de stille problematiek achter menige keurige voordeur, óók bij kerkelijke gezinnen. De verslavingen van een kind of een partner. Lange tijd was het een taboe; er werd niet over gesproken, waardoor ook de hulpverlening niet op gang kwam.

Door de jaren heen heb ik veel verslaafden persoonlijk gesproken. Op grond van al die contacten constateer ik dat de duivel veel macht heeft. Hij gaat rond 'als een briesende leeuw', waarbij ik hem ervan verdenk dat hij het vooral heeft gemunt op christenen en hun gezinnen. Al op jonge leeftijd kan hij stevig vat op ze krijgen, als ze via hun mobieltjes van alles te zien krijgen. Denk aan de pornoverslaving. Al die beelden krijg je zomaar niet meer van je netvlies.

Dat is de ene kant. De andere kant is er ook: ik ken veel mensen die genezen en bevrijd zijn. Nooit heb ik bij iemand gedacht: jij bent te ver heen. Er is altijd hoop, voor iedereen. God is in staat wonderen te doen.'

Cadeau

Sinds vorig jaar is Atie met pensioen, al blijft ze op allerlei terreinen actief. Een bijbeluur voor gehandicapten, pastoraal werk, online-contact met oud-clieënten – nog afgezien van het contact met kinderen en kleinkinderen. 'Mijn leven ervaar ik als een cadeau van Hogerhand. Ik ben er vast van overtuigd dat ik hierna bij God mag wonen. Ondanks alle gebrokenheid wil ik elke nieuwe dag en elk medemens die ik ontmoet, ontvangen als een geschenk. Elk mensenleven, hoe aangetast ook, zichtbaar of onzichtbaar beschadigd, is waardevol.'

Koos van Noppen

Verwachting

Als de wasmachine kapot is, bel je een bedrijf dat zulke apparaten repareert. Je doet dat in de verwachting dat de monteur het euvel zal verhelpen en de was weer gewoon gedaan kan worden.

Recent las ik een boek van Sander de Hosson met de titel *Slotcouplet*. De auteur is werkzaam als longarts. Longartsen krijgen vaak te maken met eindigheid. Longkanker is moeilijk te behandelen, vooral ook omdat het vaak te laat wordt vastgesteld. Veel slechtnieuws gesprekken. Vandaar de titel van het boek *Slotcouplet*.

De Hosson is een dokter met hart voor zijn patiënten. Iemand die graag het beste voor hen zoekt. Hij worstelt echter met de hoge, vaak te hoge, verwachtingen die ze van hem hebben. Hij maakt deze worsteling zeer duidelijk in dit boek.

Geneeskunde is soms genezen, vaak verlichten, altijd troosten. Zo luidt het motto van het boek. Het is een citaat van Ambroise Paré (1510-1590), die in zijn tijd als een groot chirurg bekendstond. Het is een zin die veel te denken geeft.

Wij spreken onderling vaak over onze gezondheid. 'Hoe gaat het met je?' is zo ongeveer de meest gestelde vraag bij ontmoetingen. De coronacrisis heeft dat zeker bevorderd. Het is ook wel begrijpelijk, dat we gezondheid belangrijk vinden, want een kwetsbare of bedreigde gezondheid heeft verstrekende gevolgen. En als het kritisch wordt, dan hebben we veelal hoge verwachtingen van onze huisarts en nog meer van de medische specialisten in het ziekenhuis.

Geneeskunde is soms genezen, vaak verlichten, altijd troosten.

Dat mag de dokter overdenken (geweldig als je een arts treft die zo zijn taak verstaat), maar vooral u en ik als 'gebruikers' van de gezondheidszorg. Nu begrijp ik ook weer beter de wekelijkse aftiteling van de digitale uitzending van een kerk: Houd moed, heb lief.

God regeert!

Nico de Waal

Gebed

Tot U roep ik in de vroege morgen, God.
Help mij te bidden en mijn gedachten
te richten op U. Ik kan het niet alleen.

In mij is duisternis,
    maar bij U is licht.
Ik ben eenzaam,
    maar U verlaat mij niet.
Ik ben bevreesd,
    maar bij U is hulp.
Ik ben onrustig,
    maar bij U is vrede.
In mijn hart is bitterheid,
    maar bij U is geduld.
Ik begrijp uw wegen niet,
    maar U kent mijn weg.

D. Bonhoeffer

Achterstallig onderhoud

Te lang ben ik weggebleven...

De pijn zorgde er wel voor dat ik uiteindelijk een afspraak maakte.

Languit lig ik in de stoel. Fel brandt een lamp boven mijn hoofd. Mijn tandarts lijkt wel een engel. Witte jas, witte handschoenen, wit mondkapje.

Het valt niet mee.

Ik zie het aan de rimpels in zijn voorhoofd. Die worden steeds dieper. Aan de codetaal richting de assistente lijkt geen eind te komen. Letters en cijfers buitelen over elkaar.

Ik krijg een complete preek. Een lange monoloog. Eigen schuld, denk ik. Had ik het maar niet zover moeten laten komen...

'Weet u waar ik nou spontaan aan moeten denken, als ik uw gebit zie? Aan Amsterdam. Daar was ik laatst, voor een boodschap in de binnenstad. Ik werd er niet vrolijk van, dat kan ik u wel zeggen. De kade op de hoek van de Grimborgwal en Oudezijds Voorburgwal was met lantaarnpaal en al in het water verdwenen! 'n Kwestie van achterstallig onderhoud, zo liet ik me vertellen. De gemeente wenste te bezuinigen. Dat krijg je er dan van... Hebben ze nu nog meer kosten dan ze anders gehad zouden hebben! Hoe slim kun je zijn...?'

De sympathieke assistente veegt wat vocht uit mijn mondhoeken. Nietsontziend schijnt de lamp op mijn hoofd. Alle begrip – zo'n tandarts moet goed zicht hebben op het rampgebied!

Onverstoorbaar hervat de hulpverlener zijn inspectie. Wie kwam toch ooit op de denigreren-de gedachte zo iemand een 'bekkenbeul' te noemen? Schande! Alhoewel, ik kan me sessies herinneren die me toch, eerlijk gezegd, meer aan een pijnbank deden denken dan aan een ligstoel aan de Costa del Sol...

'Gemene gluiperds zijn het, die bacteriën. Ben je nauwelijks gesaneerd, zetten ze toch weer de hele boel op de kop. Poetsen, consequent poetsen – dat blijft de boodschap. Maar ja, al knikt men welwillend, ja zeggen en ja doen zijn twee totaal verschillende werelddelen!'

Even pauzeert mijn hoop in bange dagen, om een ander instrument te kiezen uit de martel-werktuigen die naast me liggen uitgestald.

'Over werelddelen gesproken... Ik moet nu spontaan ook denken aan mijn reis naar Amerika, een jaar of wat geleden. Ik was in New Orleans, jaren geleden zwaar getroffen door de or-kaan Katrina. Enkele dijken begaven het. Het water stroomde naar de onder de zeespiegel liggende stad. Honderdduizenden inwoners werden geëvacueerd. Bijna tweeduizend slacht-offers vielen te betreuren.

Later werd bekend dat waarschijnlijk termieten aan de dijkdoorbraken medeschuldig waren. Ook al een gevalletje van achterstallig onderhoud...'

'Opeens zie ik heel scherp dat ik al te lang ook God niet veel aandacht heb gegeven.'

Opnieuw vliegen tal van codes richting de charmante assistente. Ik heb de moed al opgegeven: dit wordt een aanslag op mijn spaarpot én een doorlopend programma met ik weet-niet-hoeveel terugkomdagen.

Intussen zet de uitdrukking 'achterstallig onderhoud' me aan het denken. Bezuinigingen. Termieten. Bacteriën. Je hebt ermee te maken, altijd en overal. Achterstallig onderhoud – misschien was dat wel de

oorzaak van problemen die ik nog onlangs had met iemand die me in feite erg lief is.

Menigeen loopt rond met verrotte relaties. Er is de klad ingekomen, de boel is verziekt. Je nam te weinig tijd om alles fris en fleurig te houden. Je dacht dat het allemaal wel vanzelf zou gaan...

En God?

Opeens zie ik scherp in dat ik al te lang ook God niet veel aandacht heb gegeven. Misschien nog wel minder dan mijn gebit! Geen wonder dat er dan iets gaat wringen. Dat heb je met elke relatie die niet onderhouden wordt. Er treedt slijtage op. Je gelooft het wel...

Totdat het pijn gaat doen. Er gaat iets knagen. En opeens weet je het: je hebt alles maar op z'n beloop gelaten. Je hebt gedacht dat je wel zonder kon. Wat een vergissing! Zonder aandacht, zonder

onderhoud, loopt alles op den duur dood.
Alles.

Onwillekeurig vouw ik mijn handen.
De tandarts zal wel denken dat ik het doe
vanwege de stress. Hij zal er ook niet van
opkijken dat ik mijn ogen dichtdoe. Dat
doen wel meer patiënten tijdens zo'n
behandeling.
Wat ik bidden moet? Woorden kan ik nu
even
niet vinden.

'Zo, dat is alvast iets. Ik heb twee vullingen
aangebracht. Voor de rest moeten we
maar een vervolgspraak maken. En ik
behoef u vast niet te zeggen: denk aan het
onderhoud! Niet laten versloffen! Elke dag
bijhouden! Als u op den duur geen enorme
pijn wilt, zult u er toch echt iets voor over
moeten hebben...'

Ik glimlach, als een boer die nu even geen
kiespijn heeft.
'Dank u wel! Voor behandeling én advies!
Achterstallig onderhoud. Termieten.
Bacteriën.
U hebt gelijk: je kunt niet voorzichtig
genoeg zijn.
Ik beloof u plechtig: ik zal beter
onderhouden wat toch zo heel, heel
belangrijk is!'
Beleefd groet ik mijn tandarts. En ook zijn
al even witte assistente. Tweé engelen –
het kan niet op!

André F. Troost

In ziekte

Hemelse Vader,
toen ik gezond was
vergat ik dikwijls
te danken voor mijn gezondheid,
nu ik ziek ben,
bid ik elke dag om genezing.

Toen ik gezond was,
had ik duizend wensen,
nu ik ziek ben,
heb ik maar één wens:
beter worden.

Toen ik gezond was
bad ik dikwijls:
Neem mijn hand in uw hand,
Heer, houd mij vast!
Maar ondertussen,
mijn andere hand
hield ik graag vrij....

Nu ik ziek ben,
bid ik, lieve Vader,
neem mijn beide handen
en leid mij,
neem mijn angst en mijn verdriet
en troost mij.

Neem mijn schuld
en schenk mij vergeving
draag mij,
grote Herder der schapen,
en red mij.

De troost van muziek en samen zingen

'Van alle kunstvormen blijkt het de muziek te zijn die de mens het meest in vervoering kan brengen - en dus kan troosten, radeloos maken en misleiden', schreef orthopedagoog dr. Wim ter Horst in zijn bekende boek 'Over troosten en verdriet'. Juist de muziek – samen zingen - hebben we in de afgelopen coronatijd gemist. Een paar citaten:

Wat is toch het wonder van de muziek? Plato vroeg het zich al af. Is het gehoor ons belangrijkste zintuig omdat het ons zelfs in de nacht en in de jungle niet in de steek laat.? Is het gezang, de hymne, oorspronkelijker dan gewoon gesproken taal? Mij spreekt wel aan dat de luit, de harp en de citer, de tamboerijn en de lofzang onophoudelijk zullen klinken in het Koninkrijk. Het is naar mijn gevoel dan ook volkomen terecht dat engelen vaak musice-rend worden afgebeeld. Muziek als voorsmaak. Er is een oud lied over Heer Jezus die 'een hofken' heeft, waar 'schoon bloemen staan'. Men hoort er niets anders dan 'engelenzank en harpegospel, trompetten en klaretten en die veelkens al zo wel.'

Samen zingen is, lijkt me, het meest hartverwarmende en het meest hartverscheurende spel dat mogelijk is. Gevaarlijk ook, vooral nu we uit de geschiedenis weten dat 'böse Leute auch sehr schöne Lieder haben'.

Door samen te zingen over lief en leed, vreugde en verdriet, geborgenheid en verlatenheid, uitzicht en wanhoop, kán, kan men het gevecht met het lijden dat ons overkomt voeren op het niveau waarop het

hoort. Alleen het lied is wijd genoeg om troost-bieder en troostzoeker en de hele werkelijkheid te omvatten. Wat dit betreft is het slecht met ons gesteld, denk ik. Wij Nederlanders zijn geen volk van zangers. Er zijn miljoenen mensen die na de basisschool nooit meer zingen. Dat is toch verschrikkelijk? Alleen daarom zou je mensen die geen lid zijn van een koor moeten aanraden naar de kerk (terug) te gaan omdat daar de enige is waar samen wordt gezongen.

In Avignon zijn ze het verregaand met me oneens, wat dit betreft. On y danse – men danst er. Dat is misschien nog beter.'

Gij die alle sterren houdt
in uw hand gevangen,
Here God, hoe duizendvoud
wekt Gij ons verlangen!
Ach, ons hart
is verward,
leer het op uw lichte
hoge rijk zich richten.

Want de lichten die wij zelf
aan de hemel stelden,
glinst'rend in het zwart gewelf,
sterren, ongetelde,
al hun glans
dooft nochtans,
dan is heel ons leven
door de nacht omgeven.

God, is dan wat U verliet
uit uw hand gevallen?
Mist Gij onze wereld niet
bij uw duizendtallen?
Blijf niet ver,
doe een ster
in de nacht ons gloren,
of wij zijn verloren!

Christus, stille vaste ster,
o Gij licht der lichten,
waarnaar wij van her en der
onze schreden richten,
geef ons moed;
't is ons goed
U te zien, Getrouwe,
uw hoog rijk te aanschouwen.

LICHTSPOOR

Lichtspoor verschijnt zes maal per jaar en is een uitgave van de IZB, vereniging voor zending in Nederland.

Redactie

ds. J.H. Gijsbertsen (voorzitter)
M. Verkaik (secretariaat)
ds. H.G. de Graaff
ds. J. Westland
N.A de Waal
K. van Noppen

Redactie-adres

Breestraat 59-61
3818 BH Amersfoort
Tel. (033) 461 19 49
E-mail: info@izb.nl

Fotoverantwoording

Pag. 1: Shutterstock;
Pag. 3, 5 en 11: Koos van Noppen;
Pag. 6, 7, 8: Unsplash;
Pag. 9: ANP-foto/Ramon van Flymen.

